

nadasmo se i, svakojako, ostajemo i dalje sa neispunjenim nadama i prevarenim očekivanjima. Moram da napomenem da je i Kraljevska Vlada, od koje smo očekivali podpore i predusretljivosti, bila proti poboljšanja našeg položaja.

Provizorijum u prosvetu, o kome sam Vam pisao, koji bio a nas nastao ostupanjem sa ministarskog položaja ministra prosvete g. Kovačevića, prekinut je. Najnovijom rekonstrukcijom kabineta g. Vujićevog postavljen za ministra prosvete g. Drag. Stamenković, dosadanji ministar pravde i zastupnik ministra prosvete. G. Stamenković bio je ranije advokat, sudski i policijski uradnik, pa je sad došao na mesto šefa prosvete u Srbiji. Prilikom pretresa pomenutog projekta zakona o narodnim školama držao je g. Stamenković u senatu, kao zastupnik ministra prosvete, dokumentiran govor — protivu poboljšanja učiteljskog položaja u Srbiji. Tim svojim govorom uverio nas je g. ministar da se mi učitelji nemamo čemu od njega nadati.

Pre nekoliko dana sankcioniran je zakon o srednjim školama (izmene). Ovim izmenama dobila je dosta i škola (gimnazije) i nastavnici. Ukinuta je upisnina (za svako dete pri upisu plaćala se taksa pored školarine) smanjena u pola školarina, proširena prava prof. saveta, ujemčena i zaštićena individualna sloboda nastavnika, materijalni položaj njihov u nekoliko popravljen. Prema ovim izmenama osnovna je plata profesora 2400 franaka ona se povišava sa po 600 fr. posle 4 god. dok ne dostigne maksimum od 6000 fr. Direktori (vođitelji) gimnazija (koje imaju 8 razr.) postavljaju se sa platom od 5000, 6000 i 7000 fr. na godinu. Kad profesor navršši 30 god. stavlja se u pensiju (pokoju) sa onoliko pensije koliko je bila njegova poslednja plata. (U „Popotnik-u“ je objavljeno da je profesorima određeno 35 god. za punu pensiju, Senat je to izmenny i sad je ovako).

Mi smo srdačno pozdravili sankcioniranje ovih izmena zakonskih, koliko zbog popravke materijalnog i ličnog položaja naših profesora (pre su i suviše bili pod kontrolom direktora) toliko i stoga što je njima uvećan broj gimnazija u nas, te ćemo, pored ostalih, i mi učitelji lakše doći do mogućnosti da svoju decu školujemo.

„Kolo“ Beogradski književni list referuje često o književnim pojavama u Vas. U poslednjim svojim brojevima ima prikaze najnovijih radova vaših književnika: Cankara, Finžgara i Kvedrove.

Ima poviše učitelja u Srbiji, koji vladaju nemačkim ili francuskim jezikom. Oni i primaju i čitaju po kakov list na tim jezicima. Među tim malo nas je, a tako je bez sumnje i kod Vas, koji čitamo i primamo po koji slovenski list. Pored „Tovariš-a“ i „Popotnik-a“ ja redovno čitam i „Slovenski Učitelj“. U jednom od ranijih brojeva „Slov. Učit.“ izašao je i jedan pokušaj pod nadpisom „Junak“. Mene je osobito neprijatno dirnulo, kad sam u tom napisu našao na tem mestu sa svim bez potrebe i bez imalo takta i pažnje upotrebljen izraz: „To vprašanje je postalo hipoma pereče, gotovo bolj, kakor je sedaj v Srbiji vprašanje prestolonasledstva.“ (Letnik III. št. 4.). Pisac „Junak-a“ poznaje vprašanje o prestolonasledstvu u Srbiji iz jevrejskih i mađarskih novina, koje su stalno prema nama neraspložene. Medjutim za nas u Srbiji nije ovo pitanje još „pereče“, i ako ga kad ustreba rešavati, neće nam za to trebati saveti naših neprijatelja.

Pisac „Junak-a“ ima, bez sumnje, lepo mišljenje o ovome svome literalnom poslu, ali ga ja potpuno mogu uveriti: da njegov „Junak“ pomenutim rečenicama nije ništa u svojoj vrednosti dobio.

Direkcija naših državnih železnica dozvoljava besplatnu vožnju za ekskuzije učenika i nastavnika narodnih škola po otačbini. Koristeći se ovom doista korisnom koncesijom ja ću sa mojim učenicima 1 juna (po st. kal.) otputovati do Beograda, pa se možda i otuda javiti cenjenom „Tovariš-u“.

Uveren, da ćete oprostiti mome dosta dugom pauziranju ja Vam šaljem srdačne pozdrave i obećanje, da ću se od sad počeoće javljati. M.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo ljubljanske okolice je imelo dne 5. junija prav lep dan. Vršilo se je ta dan društveno glavno zborovanje, katerega se je udeležilo 60 učiteljev in učiteljic. Privlačna sila te ogromne udeležbe je bilo predavanje g. učitelja A. Lenarčiča „O formalnih stopnjah pri pouku“. To je najboljši dokaz, kako hrepeni učiteljstvo ljubljanske okolice po napredku in izboljšanju šolstva tega okraja. Učiteljstvo predobro ve, da je uzorno urejeno šolstvo prva in tudi edina pot, rešiti ljudstvo ljubljanske okolice iz klerikalnih rok.

Ko g. predsednik J. Gregorin vse prisotne prisrečno pozdravi ter izrazi svoje veselje nad toliko vdeležbo, dá besedo g. učitelju Lenarčiču, ki je v splošno zadovoljnost rešil svojo nalogo. Za njim je poročal g. tajnik Fr. Lavtižar tako-le:

Slavni občni zbor: Lanski zadnji občni zbor našega društva se je vršil dne 4. julija 1901 na Vrhniki, pri kateri priliki odkril se je tudi spomenik, ki ga je dalo postaviti naše društvo rajni kolegini gdč. Ivani Vidičevi. Pri tem občnem zboru volil se je za tekoče upravno leto nov odbor, ki se je konstituiral tako-le: Predsednik: Jos. Gregorin, podpredsednik: A. Javoršek, tajnik: Fr. Lavtižar, blagajnik: Fr. Ks. Trošt, pevovodja: Jos. Petrič, namestnica tajnika: gdč. A. Pour, odbornik: Fr. Papler.

Odbor je imel tekom upravnega leta le 1 sejo. Izmed raznih predlogov in sklepov omenjam najvažnejša.

Poslala se je prošnja naslovljena na vis. dež. zbor v Ljubljani za zvišanje naših plač in pripoznanje nekaj družih opravičenih zahtev „Slov. učit. društvu“ v Ljubljani, kar so glede na enotno postopanje storila tudi druga okrajna učit. društva. „Slov. učit. društvo“ v Ljubljani je na podlagi teh prošenj sestavilo precej obširno in dobro utemeljeno prošnjo, oziroma spomenico, ki jo je ponatisnil tudi predzadnji „Učit. Tovariš“ in katera se je poslala slavnemu deželnemu zboru Kranjskemu, ki bo — kakor se čuje — v prihodnjem zasedanju o njej sklepal in jej — upajmo — vsaj v nekaterih točkah gotovo ugodil. — Po vsej Sloveniji se je začelo tekom leta mogočno gibanje za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani. Tudi slovensko učiteljstvo ve ceniti pomen vseučilišča za narod slovenski. Zato poslala se je tudi v imenu našega društva prošnja za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani za državni zbor na Dunaju v roke g. državnemu poslancu doktoru Tavčarju.

Mnogo sličnih in enakih prošenj je letos „romalo“ na Dunaj, upajmo, da ne zaman!

Naše društvo šteje 53 pravih in dva podporna člana, to sta gg. c. kraj. šol. nadzornik Vil. Zupančič in vrhniški župan Gabrijel Jelovšek.

Ker nas je pa v okraju čez 60 učiteljskih oseb, kaže se, da je še nekaj kolegij in kolegov, ki se ogibajo svojega stanovskega društva. Upajmo, da bomo pri prihodnjem občnem zboru lahko rekli: Vsi so prišli! Nikogar ne manjka!

Jako malo imamo podpornih članov. In vendar mislim, da se dobi v nekaterih krajih ljubljanske okolice še nekaj mož, ki so prijatelji šole in učiteljstva. Skušajmo torej —

kjer je to mogoče — dobiti podpornih članov našemu društvu. Iz društva so letos, deloma, ker so odšli iz okraja, deloma, ker so vpokojeni, izstopili sledeči člani: Fran Kozjak, Fran Grm, Anton Bezeg, Kristina Schuller, Alojzij Luznik.

Omenim naj še, da se ravnokar sestavlja „Kronika“ našega društva, v katero naj bi se v prihodnje vpisovale vse važnejše zadeve glede učiteljstva in šole okraja ljub. okolice.

Skromno svoje poročilo sklepam z željo, da bi se vse učiteljstvo ljubljanske okolice tesno oklepalo našega društva, v velikem številu se vdeleževalo vsaj teh pičlih zborovanj, kar jih imamo, vestno izpolnovali svoje dolžnosti nam in šoli v ugled in korist ter potem tudi z vso odločnostjo zahtevalo pravic, ki jih jamči nam in šoli — postava. (Odobranje.)

G. blagajnik Trošt naznani, da je imelo društvo 170.52 K dohodkov, 129.95 K stroškov (največ za nagrobni spomenik rajni učiteljici Vidic z Vrhnike); ostanek v blag. znaša 40.57 K in poleg tega je še v hranilnici naloženih 83 K. Pri volitvi odbora se je izbral zopet stari odbor, delegatom za „Zvezo“ so se pa določili gg. Gregorin, Lavtižar, Petrič in Trošt. Pri tej priliki se je tudi povdarjalo, da naj se izvolijo pri prihodnji okrajni učit. konferenciji nevstrašeni in izkušeni možje delegatom za deželno učiteljsko konferencijo. Na to zaključil g. predsednik zborovanje s trikratnim slava! presvitemu cesarju.

Pedagoško društvo v Krškem zboruje v četrtek, 26. junija popoldne ob dveh v Kostanjevici (v šoli) po sledečem dnevnem redu: a) hospitacija pri gospej Olgi Kobal-Gasperin: Učna slika iz lepopsija in začetnega pravopisja; b) Pogovor o točki dnevnega reda letošnje okrajne učiteljske konferencije dne 24. julija: „O pripravi za pouk“.

Zborovanje radovljiskega učit. društva, hospitacija v III. razredu pri gdč. Mihaeli Razinger v dan 15. maja popoldne v Radovljici in 40letna častna služba g. Karola Pibroutz-a. G. predsednik A. Grčar pozdravi navzočih gg. 12. učiteljev in 10 ggđ. učiteljic, kakor tudi g. c. kr. okr. šol. nadzornika, ravnatelja A. Žumra, g. Fr. Rojina in gdč. Praprotnik iz kranjskega okraja. Preds. se spominja hospitacije pri gdč. učiteljici M. Razinger, ki se je vršila pred zborovanjem ter se ji izreče pohvalno priznanje po nekaterih opazkah g. c. kr. okr. šol. nadzornika. Na to sledi volitev delegatov h glavni skupščini „Zaveze učiteljskih društev“, ki se bode vršila avgusta meseca v Trstu. Ker ima naše društvo čez 40 članov, ima pravico poslati štiri delegate k omenjeni skupščini. Kot delegatje se izvolijo, oziroma prostovoljno oglasijo: G. A. Grčar, gdč. M. Razinger, Fr. Pogačnik, K. Droll.

G. Grčar nasvetuje sledeče: Slavni c. kr. okr. šol. svet v Radovljici se prosi, da se smejo ob četrtkih učitelji, imajoči ponavljalno šolo, vdeležiti učit. zborovanj, če se na četrtek priredijo, v slučaju, da ima društvo na dnevnem redu kakšno pedagoško predavanje.

Po ogovarjanju g. Jul. Slapšak-a iz Leš in po pojasnilu g. c. kr. okr. šol. nadzornika se sprejme predlog.

Slednjič naj še omenim, da se nahaja v radovljiskem okraju krajni šolski predsednik g. Karol Pibroutz, posestnik in trgovec ter voditelj tvrdke žebljarske veletrgovine g. Jurija Magušar v Kropi, ki bode letošnje leto praznoval spomin 40letnega službovanja kot krajni šolski nadzornik, oziroma predsednik kraj. šol. sveta. Pred novim šol. zakonom pa je delil vsako leto kot cerkveni ključar in občinski odbornik premije ob sklepu šol. leta. Letošnje leto bode 40krat delil in daroval pridni šolski mladini premije v podobi krone, katera vsaka je všita v trak cesarskih barv, da se pridnemu učencu ali učenki pripne na prsa. Tako okrašeni učenci se podajo na dom ob sklepu šol. leta. Bog ga živi še mnogo let!

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje v četrtek dne 3. malega srpana 1902 ob 10. uri dopoldne v okoliški šoli ptujski po sledečem sporedu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Volitev delegatov za XIV. glavno skupščino „Zaveze“. 4. Razgovor o vprašanjih za letošnje okr. učit. konferenco, in sicer poročila o prvem vprašanju g. Fr. Podobnik, o drugem g. Ivan Kaukler in o tretjem g. M. Herie. Cenjeni tovariši(ice), ki so

člani „Slov. šolske Matice“ ali pa mislijo na novo pristopiti, vabijo se vljudno, da pred zborovanjem zanesljivo vplačajo poverjenikoma letnino za 1902. l., ako se to ni morda že prej zgodilo, ker takrat bode skrajni čas, da denar odpošljeta. Z ozirom na jako važne in zanimive točke dnevnega reda na polno številno udeležbo vljudno vabi Fr. Šorn, t. č. predsednik.

Kozjansko učiteljsko društvo zboruje dne 22. junija točno ob 1. uri popoldne v Kozjem po sledečem sporedu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Prvo konferenčno vprašanje. (Poroča g. Bračič.) 4. O alkoholizmu. (Poroča g. Moric). 5. Nasveti. Po zborovanju se bo pobirala udnina za tekoče leto. P. n. pevke in pevci naj se privadijo pesmima „Zaostali ptič“ in „Na planine“; „Moh. pes.“ II. del št. 33 in 34. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

Goriško.

Vabilo k zborovanju ajdovske podružnice gor. učit. društva, katero bode dne 26. t. m. ob 2^{1/2} popoldne pri g. Vrčonu v Dobravljah. Vspored: 1. Načelnikovo naznanilo. 2. „Kaj in kako naj učiteljstvo razpravlja pri društvenih zborovanjih?“ Poročevalec: Fr. Šinigoj. 3. „Rediteljske konference.“ Poročevalec: Alojzij Urbančič. 4. Razni nasveti. — K polnoštevilni udeležbi vabi stanovska samozavest in načelstvo.

Iz kanalskega okraja. Učiteljstvo kanalskega okraja je ustanovilo mes. oktobra pret. l. podružnico učitelj. društva v Gorici za ta okraj. Predsednikom je bil izvoljen g. Alojzij Verč, nadučitelj v Kanalu, podpred. Josip Kuntih, učitelj v Gorenjem polju, odborniki gg. Leopold Pavlin, naduč. v Ročinju, Rihard Gorjup, učitelj Srednje-Kambreško in Franc Mermolja učitelj v Podlaki, tajnikom in blag. g. Karolina Leban uč. v Kanalu. Dne 5. junija t. l. je imelo društvo svoje 2. zborovanje. Gospod naduč. Verč je predaval, kot vešč in izboren čebelar o čebelarstvu. Spodbujal učitelje k temu delu, katero zamore prinesiti dokaj gmotnega dobička. Sklenilo se je naprositi sl. o. š. svet podpore za nabavo panjev in sezidanje čebeljakov. Gospod učitelj Josip Merljak je podal zanimivo črtico iz rimske zgodovine: Alma Roma. Sklenilo se je, da se bo v prihodnjem zborovanju predavalo o zemljepisju in zgodovini v ljudski šoli, katero nalogo je prostovoljno sprejel g. Avg. Poberaj, naduč. v Kalu.

Vestnik.

Učiteljski konvikt. Obresti 10.62 K.

„Krainischer Lehrerverein“ je uložil na deželni zbor obširno prošnjo za izboljšanje gmotnega stanja kranjskemu učiteljstvu. V prošnji se povdarjajo iste zahteve, kakoršne je povdarjalo tudi „Slovensko učiteljsko društvo“ v svoji prošnji.

Konferencija ljubljanskih nemških šol bo 3. julija.

Ljubljansko učiteljstvo slovenskih ljudskih šol je izvolilo pri okrajni učiteljski konferenciji dne 19. t. m. kot delegata za bodočo deželno učiteljsko konferencijo gosp. nadučitelja Fr. Črnagoja in g. učitelja Luko Jelenca.

Kranjski deželni zbor bo začel zborovati dne 21. t. m.

Prošnja. P. i. gg. c. kr. okrajne šolske nadzornike vljudno prosim, da mi ali sami ali pa kak ud posameznih okrajnih učiteljskih konferencij poročila o temah in tezah, ki so se obravnavale, oziroma vsprejele pri letošnjih okrajnih učiteljskih konferencijah, da se potem iste objavijo v Letopisu Slovenske Šolske Matice.

Jakob Dimnik

odbornik „Slovenske Šolske Matice“.

Somišljenike prosimo, da nam poročajo o letošnjih okrajnih učiteljskih konferencijah v posameznih okrajih. Najbolje bi bilo, da na dan konferencije predsednik dotičnega učiteljskega društva določi poročevalca za naš list.

Odredbe šolskih oblastev bi radi objavljali v našem listu. Teh pa ne dobivamo v roke, pač pa jih imajo na razpolago gg. šolski voditelji. Predsedstva deželnih učiteljskih društev v vseh kronovinah, ki so zastopane v naši „Zavezi“ prosimo, da nam blagovolijo te odredbe preskrbeti potom kakega šolskega vodstva in sicer v prepisu.